

говорил на това, че »императора бил имал твърдъ много войски и трѣбвало съ часть отъ тѣхъ да помогне на приятелитѣ си«.

До като Густавъ-Адолфъ отиваль къмъ Мариенвердеръ, Концеполски рѣшилъ не само да не се отклонява отъ да влѣзе съ него въ бой, но и самъ да го атакува, за което съставилъ толкова добръ съобразенъ планъ, който за другъ противникъ, освѣнъ Густавъ-Адолфа, би можаль да бжде даже опасенъ. Именно — той трѣгналъ отъ Грауденцъ въ дѣсно къмъ Шумъ, въ обходъ на лѣвия флангъ на шведитѣ. Но Густавъ-Адолфъ, щомъ се научилъ за това, веднага испратилъ Рейнграфа Оттона-Лудвига съ 1 драгунски и 1 кирасирски полкъ (всичко около 800 души) да земе тѣснинитѣ между езерата при Шумъ, и съ това да принуди неприятеля на по далеченъ обходъ. При това той заповѣдалъ на Рейнграфа да не влиза въ бой съ неприятеля въ случай, че не ще може да го надпрѣдвари, но да чака пристиганието на Густавъ-Адолфа съ армията. Но Рейнграфа направилъ съвсѣмъ противното: като намѣрилъ тѣснинитѣ вече заети, той атакуваль поляцитѣ, испадналъ въ засада и макаръ да си пробилъ пжтъ, но съ загуба на по вече отъ 200 души. Тѣкмо въ туй време пристигналъ Густавъ-Адолфъ съ прѣднитѣ войски: произлѣзълъ распаленъ бой, въ който Густавъ-Адолфъ лично се сражаваль въ ржчната срѣща и насмалко щель да бжде убитъ или взетъ въ плѣнъ (единъ полски конникъ го нападналъ тѣкмо въ туй време, когато той истърваль портуея съ палаша си, нанесълъ му съ саблята си единъ ударъ по главата, отъ който паднала шапката на Густавъ-Адолфа, и само единъ близонаходившъ се шведски конникъ го спасилъ). Поляцитѣ били отблѣснати, но не отстѣпили, а останали на

позицията си, като взели отъ шведитѣ (по донесенията на Арнима до Валленцайна) много офицери и 300 войници въ плѣнъ, 5 щандарта, 10 кожани топа и — като главенъ трофей — шапката на Густавъ-Адолфа (която и била испратена на Валленцайна), но и като сами загубили тѣй сжщо 5 щандарта и 17 знамена. Густавъ-Адолфъ въ сжщата нощъ отстѣпилъ къмъ Мариенбургъ, като по вшната на Рейнграфа прѣтърпялъ несполука. За да я заглади, той наскоро атакуваль неприятелската армия, която била настѣпила до р. Ногатъ, и я отблѣсналь, като ѝ нанесълъ една загуба до 4.000 души (подробности за този бой не сж извѣстни).

Послѣдната тѣзи побѣда не само че нагълно загладила прѣдшествувашата я несполука, но и имала твърдѣ важни послѣдствия. Загубата, понесена отъ полската армия, крайното неудоволствие на жителитѣ въ страната, недостатъка на военнитѣ сили, срѣдства и способности, безрѣдичитѣ, грабегжитѣ и насилията вършени отъ войскитѣ на Арнима, чумата между тѣхъ и полскитѣ войски, вслѣствие на която жителитѣ се бояли да имъ подвозватъ храни и войскитѣ се застрашавали отъ смъртъ вслѣствие на гладъ, най послѣ — явното прѣвѣсходство на Густавъ-Адолфа и пристиганието на барона Шарнасе при него — всичко това, взето заедно, склонило Сигизмунда къмъ по мирни мисли и чувства и къмъ съгласие на прѣговори за миръ. Тѣ и били почнати на 9 августъ 1629 г. между Шумъ и Христбургъ, въ полето подъ палатки, а на 16 септемврий било сключено примирие за 6 години, съ взаимно условие — за възможността да бжде продължено то слѣдъ истичинието на срока. По заключения при това договоръ, Густавъ-Адолфъ билъ признатъ кралъ на Швеция и прѣзъ времето на примирнето, владѣтель